

Metodická podpora k seriálu Čeština s Mínou a Týnou – Mína a Týna skládají mapu Evropy

Cíl lekce: slovní zásoba na téma Evropa

Věková skupina: 4–8 let

Slovní zásoba: země; Rakousko; Itálie; Německo; Česko; Evropa; kde; podívej

Větné konstrukce: Kde jsi?

Návrh her a aktivit:

Video – Mína a Týna skládají mapu Evropy

Přivítání (děti stojí v kruhu i s učitelem a dívají se na sebe):

Aktivita slouží k zahájení lekce, je pro děti rituálem, na který se mohou vždy spolehnout. Přivítání se mohou zúčastnit i děti, které si jej ještě nepamatují (zúčastní se alespoň pohybově). Melodie je lehce zapamatovatelná a děti se postupně učí text.

Lehčí varianta

Ahoj ahoj

Zuzana Nováková

Dobry den

Zuzana Nováková

Hlavní činnosti

- **Hra na ozvěnu** – Představení, opakování:

Cílem aktivity je zapamatovat si jména ostatních. Děti si připomenou otázku „Jak se jmenuješ?“ a odpověď „Já jsem...“. Děti si zopakují jména ostatních kvůli cvičení „Na schovávanou“.

- Dítě své jméno vytleská rukama (jedno tlesknutí na slabiku – př.: Na-tál-ka) a ostatní po něm zopakují jeho jméno s tleskáním do steh. Učitel naznačuje gestikulací, zda tleská jen jedno dítě, nebo všichni. První příklad předvede na sobě.

- **Na sochy** – Pohybová hra:

Cílem hry je rozhybat se a poslouchat zpívaný český jazyk. Se staršími dětmi doporučujeme hrát hru s jinými českými písněmi – jakékoliv rytmické písně s českým textem, kde děti odposlouchávají jazyk, ale zároveň se nenudí jednoduchostí melodie.

- Dětem pouštíme české lidové písně (Např.: Kočka leze dírou, Já mám koně, Skákal pes přes oves, Myšičko má). Pokud hraje hudba, děti se mohou pohybovat po prostoru. Když ale hudbu nečekaně pozastavíme, děti musí „zkamenět“ v té pozici, ve které zrovna jsou. Učitel chodí a kontroluje, zda se děti opravdu nehýbou. Pokud se dítě pohne, jedno kolo nehraje. Znovu se děti mohou hýbat po opětovném spuštění písně.

- **Pošťák** – Pohybová hra:

Cílem hry je rozhybat se a zopakovat již probranou slovní zásobu. Hru lze ozvláštnit pošťáckou rekvizitou – trubkou, brašnou na dopisy, čepicí – tuto rekvizitu má pouze hlavní pošťák (v prvním kole učitel). Hru hrajeme tak dlouho, dokud děti baví, není nutné při ní vystřídat všechny děti v roli hlavního pošťáka. Dětem můžeme předvést, že mohou větu „Já jsem pošťák“ říkat např. hrdě (stoupnou si a dupnou u odpovědi nohou)

- Dětem pustíme melodii z písně Jede, jede poštovský panáček (nejlépe ve smyčce

a beze slov tak, aby melodie hrála stále dokola). Děti sedí v rozestupech po třídě a učitel (hlavní pošťák) k sobě děti přibírá (jako další pošťáky). „Já jsem pošťák,“ povídá učitel a dojde k vybranému dítěti. „Ty jsi pošťák?“ zeptá se učitel. Dítě odpovídá: „Já jsem pošťák.“ „Pojď,“ vyzve dítě učitel pokynem ruky. Dítě se přidává k učiteli a společně přicházejí k dalšímu dítěti, kde se scéna opakuje. Pošťáci následují hlavního pošťáka a společně jdou ke komukoliv dalšímu. Cestou nemusí jen jít, ale mohou běžet, jít krokem přisunným, jít pozadu, skákat atd. Když jsou ve skupině všechny děti, učitel vybírá nového hlavního pošťáka a předává mu pošťáckou rekvizitu. Hra se opakuje.

- **Na schovávanou** – Představení slovní zásoby:

Cílem hry je seznámit děti s frází „Kde jsi?“. Učitel si připraví několik velkých šátků.

- „Budeme hrát na schovávanou.“ Hru hraje tolik dětí, kolik má učitel šátků plus jeden hledající. Dětem vysvětlíme, že pokud se hledač zeptá: „Kde jsi (jméno)?“ hledané dítě mu musí odpovědět: „Tady.“ Učitel určí hledače a hledané dítě tak, aby hledač věděl, koho bude hledat. Poté jde hledač za dveře. Hledané dítě a několik dalších vybraných se skulí na zemi do klubíček. Učitel každé dítě přikryje šátkem (tolik schovaných dětí, kolik je šátků). Když přijde hledač do třídy, mohou schované děti říkat, cokoliv chtějí, kromě ohlášení „Tady“ (děti nesmí křičet). „Tady,“ hlásí pouze dané hledané dítě přímo na otázku hledače. Těžší variantou hry (pro starší děti) je hledačovo určování všech schovaných dětí. Hledač se nejdřív podívá, které děti ve skupině chybí (podle těch, na které nezbyl šátek) a poté musí postupně zjistit, kdo z chybějících je pod kterým šátkem.

- **Odkud jsi** – Představení slovní zásoby:

Cílem hry je seznámit děti se slovní zásobou týkající se mapy Evropy. Učitel si připraví mapu Evropy (a glóbus).

- Učitel dětem ukáže mapu Evropy: „To je Evropa.“ Poté na ní dětem ukazuje jednotlivé státy (hlavně Českou republiku a státy, odkud ví, že pocházejí děti): „To je Česko, tady teď jsme, to je Ukrajina...“ Poté se učitel dětí ptá: „Odkud jsi?“ a děti mu odpovídají, odkud pocházejí. Společně si státy ukazují na mapě. Učitel může použít i glóbus a ukázat na něm dětem Evropu. Učitel může také dětem ukázat na mapě moře, a přivést tak děti k tomu, že Česká republika moře nemá.

- **Já mám, ty máš, on má** – Opakování časování slovesa mít:

Cílem aktivity je aktivní používání slovesa mít v 1. a 2. osobě. Učitel pro aktivitu připraví několik stejných předmětů (např. několik květin, dopisů, figurek psů). Aktivita je zvláště pro mladší děti velmi složitá, proto nevádí, když jim učitel pomáhá.

- Učitel si vezme jednu obálku, jednomu dítěti dá jednu květinu, dalšímu dvě květiny, dalšímu dva dopisy, dalšímu jednu figurku psa...). „Já mám dopis,“ řekne učitel. „Co máš ty?“ (případně „Co má /jméno/?“ v těžší variantě). Učitel vyžaduje po dítěti odpověď celou větou – případně mu ji předřiká: „Já mám psa.“ – „Ty máš psa, výborně!“ Dítě se ptá dalšího dítěte: „Co máš ty?“ atd... Učitel dětem pomáhá se správnými tvary slov.
- Těžší varianta: učitel se ptá jednoho dítěte, co má dítě jiné: „Pepíku, co má Jana?“

- **Pexeso** – Opakování:

Cílem hry je procvičit probranou slovní zásobu. Hru je vhodné hrát v menší skupině hráčů. Učitel může hru hrát např. s dětmi, které si nechtějí vybarvit pracovní list. Pro hru Pexeso může učitel použít karty určené k procvičení slovní zásoby.

- „Budeme hrát pexeso.“ Učitel nejprve vysvětlí dětem význam slov „stejně“, „ano“ a „ne“ za použití obrázků. Ve hře Pexeso je důležité naučit děti komentovat obrázky, které jsou na otočených kartách, tzn. že dítě otočí jednu kartu a (nejprve učitel, poté dítě samo) komentuje: „To je pošťák.“ Poté otáčí druhou kartu: „To je pes.“ – „Máš stejné karty?“ ptá se učitel. „Ne,“ odpovídá dítě a hraje další hráč.

- **Kde jsi** – Výtvarná výchova, zopakování slovní zásoby:

Cílem hry je zopakovat slovní zásobu z této lekce. Učitel si připraví mapu Evropy, pastelky a malé čtverce bílého papíru.

- Děti mají za úkol namalovat samy sebe. Poté každé dítě umístí svůj obrázek někam na mapu Evropy. Nejprve předvede učitel cvičení na maňáskovi – umístí obrázek maňáska do kteréhokoliv státu. „To je Německo,“ ukazuje učitel na stát, ve kterém leží obrázek maňáska (Bobiny): „Kde jsi, Bobino?“ – „V Německu,“ odpovídá Bobina. Učitel ukáže na obrázek jednoho dítěte (např. Jirky). „To je Rakousko,“ ukazuje učitel na stát, ve kterém leží Jirkův obrázek. „Kde jsi, Jirko?“ Stejně pokračuje i u ostatních dětí.

- **Jakou máš adresu?** – Opakování:

Cílem aktivity je pamatovat si vlastní adresu. Je důležité, aby si děti dobře svou adresu pamatovaly, proto není na škodu opakovat s dětmi cvičení často, pokaždé s dopisem pro jiné dítě.

- Učitel se postupně dětí ptá: „Jakou máš adresu?“ Děti řeknou svou adresu a učitel si jich několik zapíše. Poté si vezme obálku (uvnitř může být omalovánka) a ptá se jednotlivých dětí (může předvést na maňáskovi): „Hledám (např.) Johanku, která má adresu Hlavní 21, Praha 4, jsi to ty?“ Dítě odpovídá „Ne, já mám adresu...“, dokud se učitel nezeptá správného dítěte a obálku mu nepředá.

Pracovní list

- **Doplň názvy států**

Pracovní list je vhodný pro děti, které již umí číst a psát, nebo alespoň pro děti, které o to mají zájem.

Rozloučení – stejné jako lehčí varianta přivítání:

Rozloučení uzavírá lekci a je stejně jako přivítání podstatným rituálem ohraničujícím dětem čas strávený učením.

Pomůcky: audio zařízení; pošťácká rekvizita; velké šátky; mapa Evropy; glóbus; (počítač); více reálií (nebo figurek) již procvičené slovní zásoby – vždy několik od jednoho slova; karty s již procvičenou slovní zásobou (v párech); pastelky; malé čtverce bílého papíru; pracovní listy.

Poznámky: Zvláště pro předškolní děti jsou pojmy stát, mapa a názvy států velmi abstraktní. Proto je možné použít digitální mapu, na které učitel nejprve přiblíží školu, ve které se děti nacházejí, a ukáže jim zahradu školy a ostatní místa, která děti dobře znají. Poté obraz oddaluje a popisuje dětem stále známá, ale vzdálenější místa (řeka, která protéká městem, hora, kde byly děti na výletě). Učitel ukáže dětem město, ve kterém se nacházejí, poté oblast s okolními městy a vesnicemi. Postupně učitel mapu přizpůsobí, aby byla vidět celá Česká republika, a může tak digitální mapu porovnat s mapou papírovou. Výhodou digitální mapy

(např. v aplikaci *Google Earth*) je možnost ukázat dětem, proč je mapa placatá a glóbus kulatý.

Autor: Bc. Zuzana Nováková, NPI

Toto dílo je licencováno pod licencí [Creative Commons \[CC BY-NC 4.0\]](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). Licenční podmínky navštivte na adrese [<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>].

